

Psammodromus algirus (Linnaeus, 1758)

Cat. Sargantaner gros	Cas. Lagartija colilarga	Eus. Txaradi-sugandila	Gal. Lagartixa rabuda
------------------------------	---------------------------------	-------------------------------	------------------------------

Distribució

La distribució d'aquesta espècie al delta està restringida a la franja litoral, ocupant-la gairebé tota, des de l'Ampolla fins a la Punta de la Banya, indret en el que, sens dubte, és el rèptil més abundant. Cap a l'interior, el sargantaner gros solament ha estat localitzat al sector entre Camarles i l'Ampolla. En el sector més occidental del delta curiosament no ha estat localitzat, però no es descarten futures observacions, especialment en la zona compresa entre Amposta i Sant Carles de la Ràpita.

Descripció

És la sargantana més grossa del delta, podent assolir els 80 mm de longitud del cap al cos, i fins a 230 mm de longitud de cua. Es tracta d'una sargantana robusta, de secció circular. El cos està cobert per escates imbricades i carenades. Ventralment, les escates són llises i semicirculars. El cap no presenta un collaret d'escates diferenciades. La coloració dorsal és bruna, més o menys fosca, i presenta dues línies dorsilaterals groguenques. Les potes posteriors i la part inferior de la cua poden mostrar tonalitats taronges. A la regió axil·lar de les extremitats anteriors poden presentar de 2 a 9 ocells blaus. Aquesta característica es dona especialment en els mascles. El ventre és nacrat, sense cap mena de dibuix.

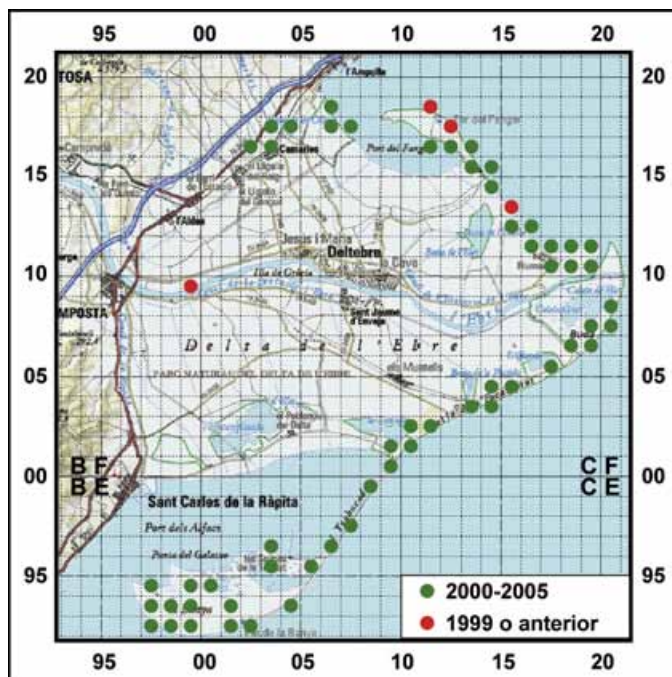
Els juvenils tenen les línies dorsilaterals menys contrastades, però poden presentar més pigmentació taronja a la regió caudal del cos. Els nounats mesuren habitualment 25-30 mm de longitud del cap al cos i 40-55 mm de cua.

Dimorfisme sexual

Segons estudis realitzats a les dunes de Riumar, les poblacions del delta de l'Ebre no semblen mostrar dimorfisme sexual en la mida corporal. No obstant, en altres poblacions de la península Ibèrica, els mascles tenen el cap i les extremitats més robustes. També tenen la cua i els porus femorals més desenvolupats. Les femelles tenen el tronc més gran i poden tenir les línies dorsilaterals més nítides i marcades. Durant el període de zel, els mascles més grossos poden mostrar la gola i els costats del cap pigmentats d'un groc o un taronja intens. Aquest fet, no obstant, no es detecta al delta de l'Ebre, ja que tan els mascles com les femelles assoleixen una pigmentació groga a la gola durant l'època reproductiva.

Biologia

La biologia del sargantaner gros al delta de l'Ebre està molt ben estudiada. Aquesta sargantana es troba activa la major part de l'any, amb l'excepció dels mesos de novembre a febrer, període en el que realitza una diapausa

Mapa de distribució del sargantaner gros (*Psammodromus algirus*)

Sargantaner gros adult

hivernal. No obstant, durant els dies més càlids d'hivern es detecten immadurs que mostren activitat de termoregulació. Les còpules tenen lloc ja a principis de primavera; durant els mesos de maig a juliol s'efectuen les postes. El temps d'incubació és aproximadament de 3 mesos i cada posta pot presentar 3-5 ous. Els primers nounats apareixen durant el mes d'agost. Aquesta sargantana assoleix la maduresa sexual a l'any de vida i la seva longevitat (5-7 anys) és més aviat curta si la comparem amb altres sargantanes costaneres de mida similar, com la sargantana cua-roja (*Acanthodactylus erythrurus*). La dieta és força variada, amb predomini de dípters, coleòpters i aranyes. Esporàdicament, també pot depredar sobre juvenils d'altres sargantanes o de la mateixa espècie.

Hàbitat

Al delta de l'Ebre ocupa tota mena de biòtops de la franja litoral, tot i que és a les dunes i salicornars on s'han fet més observacions. La gran plasticitat ecològica que té aquesta espècie en l'ocupació d'ambients mediterranis ha possibilitat que mantingui encara bones poblacions a la franja litoral. Tot i així, aquesta espècie representa un clar exemple de regressió per l'excessiva transformació agrícola del delta de l'Ebre.